

ΕΛΛΗΝΙΚΟ DESIGN SIGN

ΣΧΕΔΙΑ ΥΠΑΡΧΟΥΝ!

Βραβεία, εκδηλώσεις, διαλέξεις: πολύ ακούγεται τελευταία το ελληνικό design. Πόσο όμως και υπό ποιους όρους «πουλάει» το προϊόν; Με αφορμή τις τρεις εκθέσεις ελληνικού design που διοργανώνονται μες στον Δεκέμβριο, η Ιωάννα Γκομούζα συζήτησε για το παρόν και το μέλλον του με ανερχόμενους σχεδιαστές αλλά και τους σημαντικότερους εμπόρους.

Δεν χρειάζεται να διαβάξεις «περιοδικά για καρέκλες», όπως χαριτωμένα βαφτίζει το πάθος του για το design ένας συνάδελφος εδώ στο «α», για να το πάρεις είδηση. Η χαμογελαστή εικόνα της θεσσαλονικιάς ομάδας Beetroot, η οποία ειδικεύεται στη γραφιστική και την οπτική επικοινωνία, έκανε πριν από λίγο καιρό το γύρο του Τύπου με το περίφημο βραβείο Red Dot Design 2011 ανά χειράς. Και η ελληνική παρουσία δεν περιορίζεται εκεί. Συζητώντας πριν από λίγο καιρό με τον πιστοικά ξάδερφό μου για το «κόλλημά» του, τα αυτοκίνητα, έμεινα άναυδη όταν άρχισε να μου παινέει τον Σωτήρη Κοβό, τον διάσημο σχεδιαστή αυτοκινήτων (βλ. Toyota Yaris), ενώ ακόμη και οι μη γνώστες έχουν ακούσει το όνομα της Μαίρης Κατράντζου, η οποία – μετά τη Σοφία Κοκοσαλάκη – κάνει αίσθηση στις βρετανικές πασαρέλες. Γιατί το design (μπορεί να) βρίσκεται παντού: στα ρούχα μας, στη γραμματοσειρά του περιοδικού που διαβάζουμε, στη διακόσμηση του αγαπημένου μας café. Τι γίνεται όμως με τον τομέα που μας έρχεται πρώτος στο μυαλό όταν ακούμε τον όρο, δηλαδή με το χρηστικό αντικείμενο; Πρόκειται, άλλωστε, για ένα χώρο που εδώ και χρόνια υπηρετούν αθόρυβα, αλλά με διεθνείς περλαμένους, αναγνωρισμένοι δημιουργοί όπως ο Ανδρέας Βαρώτσος και ο Σωτήρης Λάζου (αμφότεροι με Red Dot και Good Design Awards στη συλλογή τους), ενώ στη λίστα προστίθενται διαρκώς νέοι «συνδοιοπόροι», όπως οι Dede ή ο Γιάννης Γκίκας. Είναι μεμονωμένες προσπάθειες ή συνιστούν μια εθνική σκηνή με συγκεκριμένη ταυτότητα;

1. Έργο των Beetroot. 2. Το μολύβι Design is dead των Studiolan. 3. Οι φρουτέρες της σειράς Argonaut της Χριστίνας Σκουλούδη. 4. Τα πιάτα της σειράς «Archeology diet» στην έκθεση «S, M, L, XL, Hellenic Design». 5. Στην πασαρέλα της Μ. Κατράντζου. 6. Λέγκο-τραπέζι της Αγγ. Χρυσάκη. 7. Φωτιστικά της Καλλιρρόης Σπυριδιώνας. 8. Η Cube Chair του Διονύση Σοτοβίκη. 9. Η κεραμική καράφα 1000 cc των Dede. 10. Το βραβευμένο τραπέζι This side up των Dede. 11. Θήκη για laptop του Θανάση Μπάμπαλη.

Και τι ελπίδες και προοπτικές διαγράφονται για τους Έλληνες σχεδιαστές σε μια αγορά σε κρίση; «Το ελληνικό design βρίσκεται ακόμη σε πολύ αρχικό στάδιο», εκπιά ο **Κωνσταντίνος Δελούδης**, γενικός διευθυντής της γνωστής εταιρείας εισαγωγής επίπλων και ιδρυτής της ιστοσελίδας για το design www.delood.com. «Νομίζω ότι η κρίση αποτελεί ευκαιρία για να μπορέσουν οι Έλληνες σχεδιαστές να κάνουν πράγματα στο εξωτερικό, αφού η εγκώρια παραγωγή είναι ανύπαρκτη, δεν δίνει έμφαση στο σχεδιασμό αλλά στην τιμή, ενώ δεν έχουμε ούτε την τεχνολογία ούτε τις υποδομές να δημιουργήσουμε αντικείμενα στο επίπεδο χωρών όπως η Ιταλία. Πολύ βασικό είναι και οι ελληνικές σχολές να δείξουν εξωστρέφεια, να φέρουν ξένους designers για διαλέξεις, ώστε να δώσουν ερεθίσματα στους σπουδαστές τους». Σχολιάζοντας την έλλειψη πρωτοβουλιών που θα έδιναν στο εγχώριο δυναμικό διέξοδο στη διεθνή αγορά ή μια «αυτονόπη» επαφή με τα ελληνικά καταστήματα, ο κ. Δελούδης αναφέρθηκε σε μια πρώτη κίνηση του www.delood.com προς αυτήν την κατεύθυνση: ο διαγωνισμός Design for a Changing World, ο οποίος, σε συνεργασία με την παλική εταιρεία Living Divani, θα προσφέρει στον νικητή τη δυνατότητα να βγάλει σε παραγωγή το μοντέλο που σχεδίασε. «Τελευταία το design διαφημίζεται, "πουλάει", αλλά ξεκινάμε ότι πριν από όλα χρειάζεται να θεμελιώσουμε την παιδεία και τις υποδομές ώστε να παραγάγουμε συστηματικά καλό design», έθεσαν επίσης την παράμετρο της εκπαίδευσης η Αλίκη Ροβίδη και ο Φοάντ Ασούρ, το δίδυμο πίσω από την ευφάνταστη φίρμα **Dede Dextrous Design**. Εν μέσω οικονομικής κρίσης, πάντως, βλέπουν τη θέση του δημιουργού να γίνεται ακόμη πιο δυσχερής: «Στην Ελλάδα ο σχεδιαστής δεν θεωρείται αναπόσπαστο

και αυτονόητο κομμάτι στη διαδικασία παραγωγής και πολύ συχνά υποκαθίσταται χωρίς ενδοιασμούς από τον κατασκευαστή. Ενδιαφέρον για συγκεκριμένα σχέδιά μας έχουν εκδηλώσει μόνο εταιρείες του εξωτερικού, καθώς και αρκετά καταστήματα που θέλουν να διαθέσουν τα αντικείμενα μας σε μικρή κλίμακα. Το σύγχρονο ελληνικό design, βέβαια, δεν έχει καταφέρει να εξελίξει αισίως την ισχυρή μας παράδοση σε μια χαρακτηριστικά ελληνική σχεδιαστική κουλτούρα». Ο **Αλέξανδρος Βαρβέρης** της Moda Bagno - Interni δίνει ακόμη μία ερμηνεία στη δυσκολία εξόδου του ελληνικού design στο εξωτερικό: «Δεν έχουμε την κουλτούρα της βιομηχανίας, αλλά ούτε και το φτηνό εργατικό δυναμικό που θα επέτρεπε σε ένα προϊόν να έχει εμπορική επιτυχία. Στην Τουρκία οι τεχνίτες κοστίζουν 40-70% φτηνότερα από ότι στην ελληνική αγορά. Επίσης, ένα εργοστάσιο κατασκευής επίπλων στην Ιταλία χρησιμοποιεί μηχανήματα αξίας εκατομμυρίων ευρώ κι εξαιρετικής ποιότητας». Την ανάγκη για έναν καλώς εννοούμενο τοπικό και τη μοναδικότητα του σχεδιασμού έφερε πολλές φορές στην κουβέντα μας ο **Δημήτρης Βαράγκης**, φρονώντας ότι σε μια παγκοσμιοποιημένη αγορά αποτελεί «τη μοναδική μελλοντική διάκριση για να μπορούν να μείνουν οι επιχειρήσεις του κλάδου ανταγωνιστικές». Η ιστορική βιομηχανία, άλλωστε, της οποίας είναι επικεφαλής, αποτελεί μία από τις ελάχιστες που έχουν διεθνοποιήσει το νέο ελληνικό σχεδιασμό τόσο μέσα από τα βραβευμένα αντικείμενα της σειράς Schemata όσο και με την κατασκευή εξειδικευμένων επαγγελματικών χώρων. «Για να υπάρχει design με την έννοια του βιομηχανικού σχεδιασμού, δηλαδή της παραγωγής εν σειρά, πρέπει να υπάρχει παραγωγή και η ελληνική βιομηχανία βρίσκεται σε συρρίκνωση αυτήν τη στιγμή. Έτσι,

1. Τα Greek Monsters των Beetroot. 2. Οι Greece is for lovers φροντίζουν για τα μαρτίνι μας. 3. Δίσκος της σειράς Argonaut. 4. Φωτιστικό του Βασίλη Μυλωνάδη. 5. Η designer Καλλιρρόη Σπυριδωός. 6. Κούπα των Dede. 7. Η καρέκλα K1 από το project Kafeneon των Studiolv. 8. Το σήκωσαν (το βραβείο Red Dot Design) οι Beetroot. 9. Η Βάσω Άσφη των Studiolv.

ΝΕΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΣΧΕΔΙΑΣΤΕΣ... FROM A TO Z

AFU
Οι ρουστές φόρμες και τα άψογα φινιρίσματα στα αντικείμενα του αρχιτέκτονα Δημήτρη Τσίγκου έχουν βρει θέση στα διεθνή σαλόνια.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΓΚΙΚΑΞ
Τον γνωρίσαμε χάρη στο αεικίνητο (και βραβευμένο) σκαμπό Monarchy κι έκοιτε παρακολουθούμε με ενδιαφέρον τα νέα του σχέδια, όπως η Parasite Lamp.

CTRL+Z
Με το ένα πόδι στην Ελλάδα και το άλλο στην Ιταλία, ο Θάνος Ζακόπουλος και η Κάτια Μενεγκίνι παντρεύουν το design με την τέχνη ανακυκλώνοντας διακοσμητικά μοτίβα, υλικά και φιλοσοφίες σχεδιασμού.

DEDE DEXTRIOUS DESIGN
Όταν η Αλίκη τελείωνε το λύκειο, ο Φοάντ έπαιζε στην παιδική χαρά. Η συνάντηση όμως «έδωσε» με διεθνείς συμμετοχές σε εκθέσεις και βραβεία (από το Salone Satellite στο Μιλάνο μέχρι τα Red Dot Design Awards).

GREECE IS FOR LOVERS
Αν οι ξένοι φίλοι σας δηλώσουν «It's Greece to me», μάλλον ήρθε η

ώρα να αναθερμάνετε τη σχέση σας με κάποιο από τα αντικείμενά τους, τα οποία παίζουν με έξυπνη και σαρκαστική διάθεση με τα στερεότυπα της ελληνικής ταυτότητας.

STUDIOLAV

Άφου «κίδεψαν» το μολύβι με το σπριτζικό Design is Dead, λανσάρουν το νέο τους project Καφεονο αντλώντας έμπνευση από κοινές καρτέλες (του καφεναείου αλλά και του σχολείου).

VAST

Απλότητα, λειτουργικότητα κι αισθητικά είναι το τρίπτυχο της φιλοσοφίας με την οποία ο Στάθης Πετρόπουλος ξετυλίγει σε λευκά κεραμικά και πορσελάνινα «κουζινικά», πάτα με... story κι έμπλα από wenge.

WE DESIGN

Ο Σέργιος Φωτιάδης έχει αδυναμία στα παιχνίδια, είτε σχεδιάζει παιδικά σπιτάκια από ανακυκλωμένο χαρτόνι είτε κρεμαστράκια για τα φακελάκια του τσαγιού.

ZOUND SYSTEMS

Άλλοτε ποπ και άλλοτε ρετρό, οι πειραματισμοί του 29χρονου Ζάχου Σταθοπούλου έχουν κάτι από τη χειροποίητη εφευρετικότητα του... Κύρου Γρανάζη. Μας αρέσει αυτό το design made in Syros.

ενώ υπάρχει ταλέντο στο σχεδιασμό, μένει στον εικαστικό τομέα, γιατί είμαστε πολύ αδύνατοι στον παραγωγικό. Χάνουμε την τεχνική του παραδοσιακού επιπλοποιού, του τεχνίτη μπρούτζινων κατασκευών, αφενός γιατί δεν ανανεώθηκε μέσα στο χρόνο, αφετέρου γιατί από το να παραμείνουν παραγωγοί προτίμησαν να γίνουν έμποροι». Μιλώντας περί ελληνικού «καρκαπήρα», ο αρχιτέκτονας κι επικεφαλής του στούντιο Workshop **Διονύσης Στοβίκης** αντέτεινε ότι «για να φτάσουμε σε αυτό, πρέπει πρώτα απ' όλα ο καθένας να βρει τη δική του ταυτότητα. Οι designers συνειδητοποιούν ότι πρέπει να αποκτήσουν ταυτότητα μέσα από την ελληνικότητα και με αυτό εννοώ κάτι που να εκφράζει το διαχρονικό τρόπο με τον οποίο σκεφτόμαστε τη ζωή: ένα συγκεκριμένο μονοπάτι στη σκέψη, το

σει ένα χώρο προβολής του «made in Greece». «Το ερέθισμα για την έκθεση ήταν να μπορέσουν άνθρωποι που έχουν γνώσεις σχεδιασμού να υλοποιήσουν μια ιδέα, να σκεφτούν την παραγωγική της διαδικασία και, φυσικά, να κάνουν τη δουλειά τους γνωστή στο κοινό. Με τα σημερινά δεδομένα δεν νομίζω ότι υπάρχει δυνατότητα βιομηχανικής παραγωγής στην Ελλάδα, αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι θα πρέπει να σβήσει κάθε παραγωγή». Στην παρέα που έχει συσπειρώσει η Καλλιρρόη υπάρχει δυνατό... υλικό: από τη διαχρονική –αλλά διαρκώς ανανεούμενη– δουλειά της κεραμίστριας Χριστίνας Μόραλη μέχρι μια νέα φουρνιά τριαντάρηδων δημιουργιών, όπως οι **Studiolar**, κατά κόσμον Λουκάς Αγγέλου και Βάσω Άσφη, οι οποίοι με μια διάθεση δαιμόνιου χιούμορ στη «γραφή» κατάφεραν σε ένα

«Στην Ελλάδα υπάρχουν καλοί σχεδιαστές αλλά και τεχνίτες-βιοτέχνες. Η έκθεση “S, M, L, XL Hellenic design” θέλω να λειτουργήσει σαν γέφυρα ανάμεσά τους γιατί εκεί βρίσκεται το πρόβλημα: στην αλυσίδα του ελληνικού design, όπως και στην επικοινωνία σχεδιαστή και καταστηματαρχη». Καλλιρρόη Σπυριδωνος

οποίο θα εκμεταλλευτεί τις υπάρχουσες φόρμες από την παράδοση ή τους τρόπους της ελληνικής βιοτεχνικής παραγωγής. Ωστόσο, πιο σημαντικές για μένα είναι η εφευρετικότητα και μια φρέσκια ματιά στην καθημερινότητα. Δείτε, ας πούμε, τους Ολλανδούς που τους ενδιαφέρει περισσότερο να είναι ανατρεπτικοί και να δημιουργήσουν έναν τρόπο σκέψης μέσα από το design. Στην Ολλανδία αυτό έχει γίνει κοινωνική συνείδηση, αφού η πολιτεία στηρίζει τον κλάδο». Ο Στοβίκης είναι ένας από τους 23 επαγγελματίες και τα δημιουργικά γραφεία που συμμετέχουν στην έκθεση «S, M, L, XL Hellenic design» στην γκαλερί Vamiali's. Ιθύνων νους του εγχειρήματος είναι η **Καλλιρρόη Σπυριδωνος**, η σχεδιάστρια και ιδιοκτήτρια του καταστήματος Hellenic Art & Design στην Πλάκα, το οποίο ιδρύθηκε ακριβώς για να αποτελέ-

χρόνο κοινής παρουσίας να δέχονται ήδη παραγγελίες από τη Γαλλία μέχρι τη Νέα Ζηλανδία! Όπως μας είπαν οι ίδιοι: «Στο design δεν δουλεύεις μόνος. Είναι λίγο σαν το πιγκ πονγκ: πρέπει να στείλεις την ιδέα σου και με βάση αυτό που θα σου γυρίσει πίσω να την αναθεωρήσεις. Η δουλειά μας, εξάλλου, είναι κατά 95% επικοινωνία, και αν εμείς οι σχεδιαστές επικοινωνήσουμε μεταξύ μας μπορούμε να την προωθήσουμε και στο κοινό. “Together we stand, divided we fall” δεν λέει και το τραγούδι; Πιστεύω ότι σταδιακά έχουμε αρχίσει να μη φοβόμαστε τις συνεργασίες. Είναι ίσως ένα από τα καλά της κρίσης: οι σχεδιαστές και οι παραγωγοί, όσοι υπάρχουν, αναγκάζονται να γίνουν πιο ευέλικτοι στη συνεργασία τους, καταβάλλουν μεγαλύτερη προσπάθεια, και τα αποτελέσματα που διακρίνονται είναι τα ποιοτικά». **Θ**